

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15232/2558

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ โจทก์ พลตำรวจเอกวาสนา เพิ่มลาภ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 157, ป.วิ.อ. มาตรา 2, รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาตรา 147, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 24, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 42, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 24, รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 136, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 24, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 42

ย่อ / หลักกฎหมาย

คณะกรรมการการเลือกตั้งถูกจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้มีหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นองค์กรที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน หากไม่สามารถควบคุมหรือจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้วจะบังเกิดผลทำให้บุคคลที่ไม่สุจริตโกงการเลือกตั้งได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจบริหารราชการแผ่นดิน ย่อมคาดหมายได้ว่าบุคคลจำพวกนี้จะใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์แก่ตนและพวกพ้องยิ่งกว่าประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม อันทำให้ระบบการปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยผิดเพี้ยนไป ความเสียหายย่อมตกแก่ประชาชน หรือรัฐซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน อันถือเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 24 จึงได้บัญญัติเป็นข้อห้ามของกรรมการการเลือกตั้งว่า ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและอนุกรรมการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง กระทำการอันมีขอบข่ายหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤตินิยมชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรา 42 บัญญัติกำหนดโทษทางอาญาแก่กรรมการการเลือกตั้งผู้ฝ่าฝืนมาตรา 24 ไว้ เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ได้ยื่นคำร้องกล่าวโทษต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งครั้งนี้มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามกฎหมาย เพราะก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค ท. หรือผู้บริหารพรรค ท. กระทำการโดยไม่สุจริตด้วยการจ้างวานหรือใช้ให้พรรค พ. และพรรค ผ. จัดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ หลายเขตหลายจังหวัดในประเทศเพื่อแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ท. ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตดังกล่าวนั้น โดยผู้บริหารของพรรคการเมืองทั้ง 3 พรรค ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปลอมทะเบียนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นเอกสารราชการเก็บรักษาอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการแก้ไขฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บรรจุข้อมูลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ด้วยการลบชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่แท้จริงออกไปแล้วใส่ชื่อผู้ที่จะจัดให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค พ. และพรรค ผ. แทน เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค พ. และพรรค ผ. มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่สุจริตอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่เมื่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ 1 แต่งตั้งทำการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่า

พรรค พ. และพรรค ผ. ได้รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของพรรค ท. เพื่อดำเนินการแก้ไขข้อมูลในทะเบียนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและจัดส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศในการเลือกตั้งวันที่ 2 เมษายน 2549 จริ่ง สมควรแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งพันตำรวจโท ท. รักษาการนายกรัฐมนตรีและในฐานะหัวหน้าพรรค ท. จำเลยทั้งสี่กลับดำเนินการบางส่วนแก่พรรค พ. และพรรค ผ. แต่เพิกเฉยไม่ดำเนินการแก่พรรค ท. และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีเจตนาหวังเหี่ยวประวิงเวลาเพื่อช่วยเหลือพรรค ท. อันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็น การปฏิบัติต่อโจทก์โดยไม่เป็นธรรม โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 136 ถึง มาตรา 148 กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นองค์กรอิสระโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้ง การออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวน เพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งอื่น ทั้งมาตรา 147 แห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดไว้ด้วยว่า หากปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ ผู้ใดได้กระทำการโดยไม่สุจริตเพื่อให้ ตนเองได้รับการเลือกตั้ง หรือได้รับการเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือ พรรคการเมืองใดได้กระทำการไปอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงโดยพลันแล้ว เมื่อ ได้ผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน ด้วย การที่ข้อเท็จจริงปรากฏต่อจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกตั้งแต่แรกแล้วว่า พลเอก ธ. รอง หัวหน้าพรรค ท. และ พ. รองเลขาธิการพรรค ท. ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม อันแสดงให้เห็นได้ว่าคนทั้งสองเป็นกรรมการบริหารของ พรรค ท. ที่มีบทบาทสูงจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ คนทั้งสองได้ กระทำการอันฝ่าฝืนต่อ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 และกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาในเรื่องของการสนับสนุนให้ มีการปลอมแปลงเอกสารราชการด้วย แต่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก กลับมิได้วินิจฉัยสั่งการให้ ดำเนินคดีแก่คนทั้งสองโดยพลันทั้งนี้ น่าเชื่อว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก ทราบดีอยู่แล้วว่าการ ดำเนินคดีแก่พลเอก ธ. และ พ. ย่อมส่งผลกระทบต่อพรรค ท. อย่างรุนแรง เพราะเป็นการกระทำ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ เป็นการกระทำที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งขัดต่อกฎหมายและขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมมีหน้าที่แจ้ง ต่ออัยการสูงสุดให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรค ท. ได้ ตาม พ.ร.บ.ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 ตามมาตรา 67 ประกอบมาตรา 66 (1) และ (3) การประชุมของจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก เพื่อพิจารณารายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มี น. เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ 21 เม.ย. 2549 และลงมติในส่วนที่เกี่ยวกับพรรค ท. ว่าให้คณะอนุกรรมการฯ สอบสวนพยาน

เพิ่มเติมจึงมิได้เป็นการวินิจฉัยสั่งการโดยพลันเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณแก่พรรค ท. และจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก มิได้กระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24, 42 ประกอบ ป.อ. มาตรา 83 การที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 เคยรับราชการในตำแหน่งสำคัญและทำคุณความดี ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติมากมายขณะดำรงตำแหน่งหรือในระยะต่อมาจนได้รับการสรรหาและคัดเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง แสดงว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้รับการเชื่อถือว่าเป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์โดยผลงาน ชื่อเสียงและเกียรติคุณที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้สร้างสมไว้ จำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีอำนาจหน้าที่อันสำคัญ ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น จำเลยที่ 1 และที่ 2 จะต้องดำรงความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นกลางทางการเมืองให้มั่นคงที่สุด แต่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กลับกระทำการในลักษณะตรงกันข้าม วินิจฉัยสั่งการโดยมิชอบด้วยหน้าที่เป็นคุณแก่พรรค ท. อันเป็นพรรครัฐบาล อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายและคุณธรรม เท่ากับว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ยอมละทิ้งคุณความดี คุณประโยชน์ของตนที่มีมาก่อนจนหมดสิ้น จำเลยที่ 1 และที่ 2 จึงไม่ควรยกคุณความดี คุณประโยชน์ที่เคยทำมากล่าวอ้างเพื่อประโยชน์แก่ตนได้อีก แม้จำเลยที่ 1 และที่ 2 แต่ละคนจะมีอายุประมาณ 70 ปีแล้ว และมีสุขภาพไม่ดีก็ยังไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำคุกแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสี่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24, 42 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 90, 91, 157, 326, 328, 332 ให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันโฆษณาคำพิพากษาโดยละเอียดในหนังสือพิมพ์รายวันรวม 8 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ เดลินิวส์ โพสต์ทูเดย์ มติชน แนวหน้า ไทยโพสต์ คมชัดลึก และเดอะเนชั่น ติดต่อกันเป็นเวลา 15 วัน ด้วยตัวอักษรขนาดเท่าที่หนังสือพิมพ์รายวันทั่วไปเสนอข่าวเป็นปกติ โดยจำเลยทั้งสี่เป็นผู้ชำระค่าโฆษณา หากจำเลยทั้งสี่ไม่สามารถลงโฆษณา คำพิพากษาของศาลในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งฉบับใดไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ให้จำเลยทั้งสี่ลงโฆษณา คำพิพากษาของศาลในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นตามที่โจทก์เป็นผู้กำหนด โดยจำเลยทั้งสี่ร่วมกันเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24, 42 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ส่วนข้อหาหมิ่นประมาทไม่มีมูล ให้ยกฟ้องระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์ขอถอนฟ้องจำเลยที่ 4 ศาลชั้นต้นอนุญาตและให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 4 ออกจากสารบบความ จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24, 42 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 จำคุกคนละ 3 ปี ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่จำเลยทั้งสามนำสืบเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 คนละ 2 ปี และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดคนละ 10 ปี ข้อหาอื่นให้ยก จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ฎีกา โดยอัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกาใน

ปัญหาข้อเท็จจริง ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา จำเลยที่ 3 ถึงแก่ความตาย สิทธินาคคืออาญา มาตรา 39 พ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 ระบุไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (1) ให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 3 ออกจากสารบบความ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในข้อแรกว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกาว่า โจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหายในความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะเกิดเหตุ กำหนดให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ประชาชนไทยทุกคนเมื่อมีสิทธิเลือกตั้ง ถือเป็นหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนของตนให้ไปใช้อำนาจนิติบัญญัติซึ่งทำหน้าที่ออกกฎหมายเพื่อมาใช้บังคับแก่ประชาชน ขณะเดียวกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกจากประชาชนก็มีหน้าที่แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงถือเป็นกระบวนการของประชาธิปไตยที่สำคัญในการเลือกตัวแทนของประชาชนให้เข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติและใช้อำนาจบริหาร คณะกรรมการการเลือกตั้งถูกจัดตั้งขึ้นมาตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ดังกล่าวให้มีหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นองค์กรที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชน หากไม่สามารถควบคุมหรือจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้วจะบังเกิดผลทำให้บุคคลที่ไม่สุจริตโกงการเลือกตั้งได้เป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเข้าไปใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน ย่อมคาดหมายได้ว่าบุคคลจำพวกนี้จะใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์แก่ตนและพวกพ้องยิ่งกว่าประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม อันทำให้ระบบการปกครองที่เรียกว่าประชาธิปไตยผิดเพี้ยนไป ความเสียหายย่อมตกแก่ประชาชนหรือรัฐซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน อันถือเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24 จึงได้บัญญัติเป็นข้อห้ามของกรรมการการเลือกตั้งว่า ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดและอนุกรรมการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤติดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และมาตรา 42 บัญญัติกำหนดโทษทางอาญาแก่กรรมการการเลือกตั้งผู้ฝ่าฝืน มาตรา 24 ไว้ เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 ได้ยื่นคำร้องกล่าวโทษต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งครั้งนี้ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามกฎหมาย เพราะก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทยหรือผู้บริหารพรรคไทยรักไทยกระทำการโดยไม่สุจริตด้วยการจ้างวานหรือใช้ให้พรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยจัดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ หลายเขตหลายจังหวัดในประเทศเพื่อแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตดังกล่าวนั้นโดยผู้บริหารของพรรคการเมืองทั้ง 3 พรรค ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปลอม

ทะเบียนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นเอกสารราชการเก็บรักษาอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการแก้ไขฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บรรจุข้อมูลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ด้วยการลบชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่แท้จริงออกไปแล้วใส่ชื่อผู้ที่จัดให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยแทนเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่เมื่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ 1 แต่งตั้งทำการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยได้รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของพรรคไทยรักไทยเพื่อดำเนินการแก้ไขข้อมูลในทะเบียนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและจัดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศในการเลือกตั้งวันที่ 2 เมษายน 2549 จึงสมควรแจ้งข้อกล่าวแก่ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งพนักงานตำรวจ ทหาร ตำรวจ รักษาการนายกรัฐมนตรีนครและในฐานะหัวหน้าพรรคไทยรักไทย จำเลยทั้งสี่กลับดำเนินการบางส่วนแก่พรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทย แต่เพิกเฉยไม่ดำเนินการแก่พรรคไทยรักไทยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีเจตนาหลบหนียาวประวิงเวลาเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย อันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นการปฏิบัติต่อโจทก์โดยไม่เป็นธรรม โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องคดีนี้ ฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2549 โจทก์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้นได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อจำเลยที่ 1 ว่า เมื่อระหว่างวันที่ 15 ถึง 20 มีนาคม 2549 โจทก์ได้รับข้อมูลและพยานหลักฐานแสดงได้ว่าพรรคไทยรักไทยได้กระทำการเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งโดยสุจริต ด้วยการให้ จ้าง วานหรือให้เงินสนับสนุนแก่พรรคพัฒนาชาติไทย โดยผู้บริหารของพรรคไทยรักไทยและเจ้าหน้าที่ของพรรคพัฒนาชาติไทยร่วมกันดำเนินการปลอมแปลงเอกสารแก้ไขทะเบียนสมาชิกในฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อส่งคนซึ่งไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเขตต่าง ๆ ตามเอกสารหมายเลข 2 และในวันเดียวกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยจำเลยที่ 1 ได้มีคำสั่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามหนังสือร้องเรียน โดยมีนายนาม เป็นประธานคณะอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเชื่อว่าพรรคพัฒนาชาติไทยโดยนายบุญทวีศักดิ์ นายชวการและนายสุขสันต์ กับพรรคแผ่นดินไทย โดยนายบุญอิตธิพลและนางฐิติมา ได้รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของพรรคไทยรักไทย เห็นสมควรแจ้งข้อกล่าวหาบุคคลที่เกี่ยวข้องและทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ตามเอกสารหมายเลข 4 และจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ประชุมพิจารณารายงานผลการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการดังกล่าวในวันที่ 21 เมษายน 2549 แล้วมีมติให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาแก่นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทยกับพวกและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคพัฒนาชาติไทย จังหวัดนครศรีธรรมราชบางคน ให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาแก่นายบุญอิตธิพล หัวหน้าพรรคแผ่นดินไทยกับพวก และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคแผ่นดินไทยบางคน กับให้แจ้งแก่อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการยุบพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทย ตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 ในส่วนของพรรคไทยรักไทย จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 มีความเห็นว่า จากรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีการพาดพิงถึงสมาชิกพรรคไทยรักไทยหลายคน จึงมีมติให้คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน

ข้อเท็จจริงไปสอบสวนพยานเพิ่มเติมในส่วนที่พาดพิงทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน แล้วเสนอความเห็นว่าคุณคดีดังกล่าวเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยหรือไม่ และมีความผิดอย่างไรหรือไม่ ตามเอกสารหมายเลข 25 จึงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยว่า การประชุมและลงมติของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคไทยรักไทยในวันที่ 21 เมษายน 2549 ดังกล่าว เป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณแก่พรรคไทยรักไทย อันเป็นความผิดตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 หรือไม่ เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 136 ถึงมาตรา 148 กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นองค์กรอิสระโดยให้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้อำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งอื่น ทั้งมาตรา 147 แห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดไว้ด้วยว่า หากปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ ผู้ใดได้กระทำการโดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต โดยผลของการบุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไปอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงโดยพลันแล้ว เมื่อได้ผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลันด้วย ซึ่งตามรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้ระบุความผิดของพรรคพัฒนาชาติไทย กับนายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคกับพวก พรรคแผ่นดินไทย กับนายบุญอิทธิพล หัวหน้าพรรคกับพวก ไว้อย่างชัดเจน แม้ในส่วน of พรรคไทยรักไทยคณะอนุกรรมการฯ ได้ระบุความเห็นเพียงว่า จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานน่าจะเชื่อว่าผู้บริหารระดับสูงของพรรคไทยรักไทยได้กระทำการตามข้อร้องเรียนเห็นควรแจ้งข้อกล่าวหาบุคคลที่เกี่ยวข้องและทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป แต่จากข้อเท็จจริงตามทางนำสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการฯ เห็นได้ชัดถึงมูลความผิดของพลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ผู้บริหารระดับสูงของพรรคไทยรักไทยว่าได้กระทำการเป็นผู้สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของพรรคพัฒนาชาติไทยร่วมกันกับพวกปลอมแปลงเอกสาร แก้ไขข้อมูลทะเบียนสมาชิกในฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้พรรคพัฒนาชาติไทยส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยเพียงพรรคเดียว เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคไทยรักไทยโดยเฉพาะ อันมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 มาตรา 100 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264, 265 และ 268 ประกอบมาตรา 83 และ 86 ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องไปร้องทุกข้อให้ดำเนินคดีแก่บุคคลทั้งสองโดยพลันและเป็นที่ทราบกันทั่วไปในขณะนั้นว่า พลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์เป็นสมาชิกพรรคไทยรักไทย คนทั้งสองได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและกระทรวงคมนาคมตามลำดับซึ่งเป็นกระทรวงใหญ่และสำคัญ ย่อมเห็นได้ชัดว่าคุณคดีทั้งสองต้องมีบทบาทสำคัญและ

ยังเป็นผู้บริหารระดับสูงของพรรคไทยรักไทย การกระทำของพลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง หากแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่พรรคไทยรักไทย เพราะจะทำให้พรรคไทยรักไทยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นและมีจำนวนมากเพียงพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียว จึงอาจถือได้ว่าพรรคไทยรักไทยเป็นผู้กระทำการดังกล่าวโดยพลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน อันมีมูลความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 มาตรา 66 (1) และ (3) ซึ่งจำเลยที่ 1 ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมมีหน้าที่แจ้งต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทย ตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้โดยพลันเช่นกัน การที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกในฐานะคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประชุมพิจารณาผลรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการดังกล่าวแล้วลงมติให้ดำเนินการร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องคือนายอมรวิทย์ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาชาติไทย นายสุขสันต์ นายชวการ และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคพัฒนาชาติไทยบางคน กับร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่นายบุญอิทธิพล หัวหน้าพรรคแผ่นดินไทย นางรัฐติมา นายพันมิตร และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคแผ่นดินไทยบางคน กับให้แจ้งอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการร้องต่อรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทย แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทย จำเลยที่ 1 และที่ 2 กลับมีความเห็นว่า จากรายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงมีการพาดพิงถึงสมาชิกพรรคไทยรักไทยหลายคน จึงมีมติให้คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงไปสอบสวนพยานเพิ่มเติมในส่วนที่พาดพิงทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน แล้วเสนอความเห็นว่าเป็นคณะกรรมการการบริหารพรรคไทยรักไทยหรือไม่ และมีความผิดอย่างไรหรือไม่ จึงเป็นการวินิจฉัยที่มีลักษณะเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างไม่เท่าเทียมกัน และถือได้ว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อช่วยเหลือพรรคไทยรักไทย แม้จำเลยที่ 1 และที่ 2 จะอ้างในฎีกาว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกมีมติไปตามรายงานผลการสืบสวนสอบสวนและความเห็นของคณะอนุกรรมการดังกล่าว แต่การที่รายงานคณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอความเห็นในส่วนของพรรคไทยรักไทยว่า เห็นควรแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องและทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป แม้จะมีได้ระบุความผิดอย่างชัดแจ้งจะด้วยเหตุผลอย่างไรไม่ปรากฏ แต่ก็มี ความหมายว่าให้ดำเนินคดีแก่พลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ รวมทั้งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดดังกล่าว และดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อขยายผลถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอีก จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกได้ประชุมพิจารณาผลการสืบสวนสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมของคณะผู้สอบสวนชุดใหม่รวม 5 คน แล้วมีมติเห็นควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งสำนวนการสืบสวนสอบสวนกรณีของพรรคไทยรักไทยไปให้อัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาดำเนินการตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 ตามรายงานของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนายนาม เป็นประธาน โดยไม่กล้าถือเอาประโยชน์จากรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมของคณะผู้สอบสวนชุดใหม่แต่อย่างใด เห็นได้ชัดว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกเชื่อตามรายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะ

อนุกรรมการฯ ครั้งแรก เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2549 ตั้งแต่แรกแล้วว่า พลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ได้สมคบกับผู้บริหารระดับสูงของพรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยสนับสนุนให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูลทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทยเพื่อให้ผู้สมัครที่ไม่มีคุณสมบัติลงสมัครรับเลือกตั้งได้ และได้ให้เงินสนับสนุนแก่พรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทยเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครของพรรคไทยรักไทยลงสมัครแต่เพียงพรรคเดียว ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญและเร่งด่วนและควรวินิจฉัยชี้ขาดโดยพลันให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่พลเอกธรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์กับดำเนินการเพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการเพื่อยุบพรรคไทยรักไทย เหมือนดังที่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแก่พรรคพัฒนาชาติไทยและพรรคแผ่นดินไทย แต่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 กลับวินิจฉัยสั่งการให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยเรื่อยมาจนพ้นเดือนเมษายน 2549 ซึ่งข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำวินิจฉัยที่ 9/2549 ของศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2549 ว่า หลังการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 จนถึงวันที่ 30 เมษายน 2549 จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก ได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 386 คน จากจำนวนทั้งหมด 400 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 99 คน จากจำนวนทั้งหมด 100 คน เห็นได้ว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกเร่งรีบประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งหากสามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ครบจำนวนย่อมทำให้พรรคไทยรักไทยสามารถจัดตั้งรัฐบาล และพ้นตำรวจโททักษิณกลับคืนสู่อำนาจในฐานะนายกรัฐมนตรีได้อีกครั้งหนึ่ง ขณะเดียวกัน ข้อเท็จจริงปรากฏต่อจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก ตั้งแต่แรกแล้วว่า พลเอกธรรมรักษ์รองหัวหน้าพรรคไทยรักไทยและนายพงษ์ศักดิ์รองเลขาธิการพรรคไทยรักไทย ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม อันแสดงให้เห็นได้ว่าคนทั้งสองเป็นกรรมการบริหารของพรรคไทยรักไทยที่มีบทบาทสูงจึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ คนทั้งสองได้กระทำการอันฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 และกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาในเรื่องของการสนับสนุนให้มีการปลอมแปลงเอกสารราชการด้วย แต่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกกลับมิได้วินิจฉัยสั่งการให้ดำเนินคดีแก่คนทั้งสองโดยพลัน ทั้งนี้เห็นว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวกทราบดีอยู่แล้วว่าการดำเนินคดีแก่พลเอกธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ย่อมส่งผลกระทบต่อพรรคไทยรักไทยอย่างรุนแรง เพราะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นการกระทำที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทั้งขัดต่อกฎหมายและขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมมีหน้าที่แจ้งต่ออัยการสูงสุดให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทยได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 ตามมาตรา 67 ประกอบมาตรา 66 (1) และ (3) การประชุมของจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก เมื่อพิจารณารายงานการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีนายนาม เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2549 และลงมติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคไทยรักไทยว่าให้คณะอนุกรรมการฯ สอบสวนพยานเพิ่มเติมจึงมิได้เป็นการวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน เป็นการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณแก่พรรคไทยรักไทย และจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับพวก มิได้กระทำการตามหน้าที่โดยสุจริต ที่ศาลอุทธรณ์ฟังว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 กับ

พวกกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 24, 42 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 นั้น ชอบแล้ว มิได้เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องดังที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ฎีกา ฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ข้อนี้นิ่งไม่ขึ้นเช่นกัน มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ว่า สมควรรอการลงโทษจำคุกแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 หรือไม่ เห็นว่า การที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 เคยรับราชการในตำแหน่งสำคัญ และทำคุณความดี ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติมากมายขณะดำรงตำแหน่งหรือในระยะต่อมาจนได้รับการสรรหาและคัดเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง แสดงว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้รับการเชื่อถือว่าเป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ด้วยผลงาน ชื่อเสียง และเกียรติคุณที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้สร้างสมไว้ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ต้องได้ศึกษาและทราบดีว่าการเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่อันสำคัญ ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น จำเลยที่ 1 และที่ 2 จะต้องดำรงความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นกลางทางการเมืองให้มั่นคงที่สุด แต่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กลับกระทำการในลักษณะตรงกันข้าม วินิจฉัยสั่งการโดยมิชอบด้วยหน้าที่เป็นคุณแก่พรรคไทยรักไทยอันเป็นพรรครัฐบาล อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายและคุณธรรม เท่ากับว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ยอมละทิ้งคุณความดี คุณประโยชน์ของตนเองที่เคยมีมาก่อนจนหมดสิ้น จำเลยที่ 1 และที่ 2 จึงไม่ควรยกคุณความดี คุณประโยชน์ที่เคยทำมากล่าวอ้างเพื่อประโยชน์แก่ตนได้อีก แม้จำเลยที่ 1 และที่ 2 แต่ละคนจะมีอายุประมาณ 70 ปี แล้วและมีสุขภาพไม่ดี ก็ยังไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะรอการลงโทษจำคุกแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 โดยไม่รอการลงโทษนั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ทุกข้อ นิ่งไม่ขึ้น พิพากษายืน (ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 12/2558)

องค์คณะ

สุวัฒน์ วรรณะหทัย · นิพันธ์ ช่วยสกุล · เถกิงศักดิ์ คำสุระ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/15232/2558>